

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/272
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.5.2022/10
Karar Numarası : 2022/274
Başvuran : İ.B
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın sağlık dosyasında yer alan evrakların bir nüshasının kendisine verilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran İ.B tarafından gönderilen ve Kurumumuz tarafından 07.03.2022 tarih ve 272 sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde özetle;

a. Adli ve idari soruşturmalarında, yargısal süreçlerde ispat olarak kullanabilmek ve sağlık durumunun takibini yapabilmek amacıyla masrafını kendisi karşılayacak şekilde sağlık dosyasında yer alan evrakların nüshasının kendisine verilmesini talep ettiği, İdare tarafından diğer mahpusların benzer talepleri karşılanırken kendi talebinin evrak sayısının fazlalığının güvenlik ve asayiş açısından tehlike oluşturacağı, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'e aykırı olduğu gerekçesiyle reddedildiği ve İdare'nin kendisine, talep edilmesi durumunda sağlık dosyasında bulunan evrakların adli ve idari makamlara gönderilecek evraklara eklenebileceğini belirttiği,

b. Üniversite okuyanların sınırsız sayıda kitap ve belge fotokopisi alma hakkı varken, mahpuslara dava dosyalarına ait yüzlerce sayfalık belgeler verilirken, cezaevi kantininde 50 sayfalık olarak satılan kağıtlardan istenildiği kadar alınabilirken kendi sağlık dosyasındaki 100-200 sayfalık evrakların güvenliği tehdit edemeyeceği, istediği evrakların verilmesinin adı geçen Yönetmelik'in hangi maddesine ve ne şekilde aykırılık oluşturduğunun açıklanmadığı, benzer talepte bulunan 3 mahpusun talepleri yerine getirildiğine göre talebinin Yönetmelik'e aykırı olmadığı, sağlık dosyasında ne tür belgelerin bulunduğunu bilmediği için dava dosyasına hangi dilekçenin ekleneceğine karar veremeyeceği, bu nedenle de etkili bir başvuru yapma ve ispat hakkının zedeleneceği, Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarına göre asayiş ve güvenlik gibi gerekçelerin ardına sığınarak uygulanan sınırlamaların amaç dışı ve ölçüsüz yapılamayacağı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Anayasa, Bilgi Edinme Kanunu ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununda yer alan haklarının açıkça ihlal edildiği iddia edilmiş olup gereğinin yapılması talep edilmiştir.

3. Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından gönderilen 30.03.2022 tarihli ve 59722257-2016/2008-2022/16883 sayılı yazı ile, sağlık dosyası içerisinde bulunan bütün evrakların fotokopisinin 2 nüsha olarak elden teslim edildiğine dair başvuranın teslim alan olarak imzasının yer aldığı teslim tesellüm belgesi Kurumumuza iletilmiştir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. 08.04.2022 tarihinde, saat 10:30'da, başvuran ile gerçekleşen SEGBİS görüşmesinde başvuran "Teslim tesellüm belgesini kendi iradesiyle imzaladığını, sağlık dosyasındaki evrakları teslim aldığını, başka bir sorunu olmadığını" beyan etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesine göre; "*Vatandaşlar ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahiptir. Kendileriyle ilgili başvuruların sonucu gecikmeksizin, dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.*"

6. 24.10.2003 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun "Bilgi verme yükümlülüğü" başlıklı 5'inci maddesine göre; "*Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dışındaki her türlü bilgi veya belgeyi başvuranların yararlanmasına sunmak ve bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.*"

7. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. Mezkûr Kanun'un 18'inci maddesinin üçüncü fıkrasında "*Başkan, incelemenin özelliğine göre, görüşlerin alınmasından sonra, resen veya talep üzerine tarafları uzlaşmaya davet edebilir. Uzlaşma, insan hakları veya ayrımcılık yasağı ihlali olduğu iddia olunan uygulamaya son verilmesi veya mağdur açısından bu sonucu sağlayacak çözümleri içerebileceği gibi mağdura belli bir tazminatın ödenmesi biçiminde de olabilir. Uzlaşma en geç bir ay içinde sonuçlandırılır. Uzlaşma müzakereleri sırasında yapılan tespitler, alınan beyanlar veya açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz*" hükmü bulunmaktadır.

9. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 65'inci maddesi şu şekildedir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, **uzlaşma kararı**, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*" Anılan Yönetmelik'in 71'inci maddesinde; "***Başvuru konusu talebin hakkında başvuru yapılan ilgili tarafça yerine getirildiğinin Kuruma bildirilmesi hâlinde (...) uzlaşma kararı verilir***" hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesindeki gerekli şartları taşıdığı değerlendirilen başvurunun, mezkûr Yönetmelik'in 49'uncu maddesinin beşinci fıkrası uyarınca esas incelemesi aşamasına geçmiştir.

11. Mevcut başvuruda; başvuran, yargısal süreçlerde kullanmak ve sağlık durumunu takip edebilmek için sağlık dosyasında yer alan evrakların nüshasını talep ettiğini ancak güvenlik ve asayiş tehlikeye düşüreceği ve Yönetmelik'e aykırı olduğu gerekçeleriyle talebinin yerine getirilmediğini iddia etmiştir.

12. AİHM bir kararında; ulusal mahkemelerin sağlık dosyalarının nüshalarının verilmemesini verilerin kötüye kullanılması riskine dayandırmış olmasına rağmen verilerin nasıl kötüye kullanılabileceği konusunda ikna edici bir gerekçe bulunmadığını, veriyi kötüye kullanım riskini engellemek için kişilerin kendi verilerine erişimini kısıtlamak yerine verilerin ifşa edilmesinin koşullarının belirlenmesi ve verilere erişebilecek kişilerin sınırlandırılması yoluna

gidilebileceğini, devletin pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediğini dile getirmiş olup, söz konusu nüshalara erişememenin mahkemeye etkin başvuruyu zedelediği gerekçesiyle AİHS'nin 6/1. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir (*K.H. ve Diğerleri/Slovakya, B. No: 32881/04, 28.04.2009, §§52-58*). Daha makul önlemler olarak asayiş ve güvenliği zedeleyebilecek olası risklerin önüne geçilebileceği, doğrudan kişinin sağlık dosyasına erişiminin engellenmesinin orantılı olmadığı, kişinin devam eden yargısal süreçleri de düşünüldüğünde, başvurana sağlık kayıtlarını içeren evrakın verilmemesinin hem bilgi edinme hem de adil yargılanma hakkının ihlal edilmesine yol açacağı değerlendirilmiştir.

13. İncelemeye konu somut başvuruda muhatap Kurum uzlaşmacı bir tutum sergileyerek kişinin sağlık dosyasında yer alan evrakların nüshasını kendisine teslim etmiş olup, uzlaşma tutanağını tarafımıza iletilmiştir. Yapılan SEGBİS görüşmesi neticesinde de başvuran, uzlaşma tutanağını kendi iradesiyle imzaladığını beyan etmiştir. Bu kapsamda, söz konusu başvuru dilekçesindeki iddiaya ilişkin talebin çözüme kavuşturulduğu görülmüştür.

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 18'inci maddesi ile anılan Kanun'un Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 71'inci maddesi uyarınca, Kuruma yapılan başvuruların uzlaşma ile sonuçlandırılması mümkündür. Bu itibarla, yukarıda anlatılan mevzuat hükümleri ve açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; muhatap Kurumun başvuranın şikâyetini çözmek adına eylem ve işlemlerde bulunduğu, uzlaşma tutanağının da bu hususu doğruladığı, başvuru konusu talebin muhatap Kurum tarafından yerine getirildiğinin Kurumumuza bildirildiği görüldüğünden, iddia ve talep konusu hususun ortadan kalktığı ve somut başvurunun **uzlaşma** ile sonuçlandırıldığı değerlendirilmiştir.

V. KARAR

1. Başvuru konusu hususların yerine getirildiği anlaşıldığından UZLAŞMA KARARI VERİLMESİNE,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye